

Nr 53.

Av herr **Kvarnzelius m. fl.**, om anslag till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar.

Väg bryter bygd. Den satsens riktighet är både känd och erkänd. Utan ett bra och omsorgsfullt ordnad vägnet kunna landsbygdens produktionsmöjligheter icke tillbörligt utnyttjas. Vilken stor vikt det ligger uppå att så mycket som möjligt är vårda sig om landets odling, det har de senaste årens händelser ställt i skarp belysning. Riksdagen har också sedan lång tid tillbaka lämnat anslag till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga vägar. Enligt vad från kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtats, utgjorde s. k. vilande planer till vägföretag, för vilka den 1 januari i år hos bemälda styrelse inlägo ansökningar med begäran om anslag ur vägbyggnadsfonden, ett antal av ej mindre än 378, beräknade att draga en kostnad av över 23 miljoner kronor. Dessa ansökningars fördelning på landets olika delar framgår närmare av den bilaga, som åtföljer denna motion.

Av den tablå, som finnes intagen under punkten 18 i sjätte huvudtiteln av årets statsverksproposition, framgår vidare, hurusom det enligt ansökningarna erforderliga statsanslaget, som år 1906 utgjorde 4,623,769 kronor, år efter år stegrats för att år 1916 belöpa sig till ej mindre än 14,936,000 kronor. För att tillgodose detta behov funnos emellertid nyssnämnda år allenast 2,500,000 kronor tillgängliga. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför emellertid i sin framställning till Kungl. Maj:t om förhöjning av anslaget, att »den årliga ökningen av anslagsbehovet i verkligheten är avsevärt större, än vad av ovanstående förteckning framgår». Detta av den anledningen, att de i tablåen angivna erforderliga

anslagsbeloppen äro beräknade med ledning av de till arbetsplanerna hörande kostnadsförslagen. Dessa äro emellertid föräldrade och sålunda ej grundade på nuvarande kostnader. Omarbetning av kostnadsförslagen till för tillfället gällande arbets- och materialpris äger nämligen i allmänhet ej rum förr än omedelbart före avgivande av förslag till ifrågasvarande anslags fördelning.

Vi anse oss här böra återgiva ett uttalande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av principiell innebörd. Det lyder som följer:

»Då det för varje år tillgängliga anslaget icke blott bör motsvara den årliga tillströmningen av nya ansökningar om statsbidrag till vägföretag, utan även bör möjliggöra en fortgående minskning av bristen i disponibla medel, vore utan tvivel för fyllandet av de krav, som ställas på bidrag till väganläggningar och vägförbättringar, ett betydligt större anslag än det, som nu utgår, erforderligt.»

Detta uttalande, vars allmänna riktighet ej lärer kunna med skäl jävas, synes oss bort hava föranlett väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i sin anslagsbegäran ej hava begränsat sig till 3,500,000 kronor, enär med det anslaget ej nås det mål, som i det anförda yttrandet principiellt uppställts. Det skäl, som styrelsen anför till stöd för sin ståndpunkt, nämligen den behövliga sparsamheten, synes ej böra vara avgörande, enär för stark återhållsamhet på denna punkt försvårar, såsom vi inledningsvis redan erinrat, ett tillgodogörande i större utsträckning än nu är fallet av landets naturtillgångar. Ett högre anslag skulle däremot verka livande i fråga om landets odling.

Om vi sålunda ej kunna ansluta oss till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, beträffande anslagets storlek, så kunna vi ännu mindre ansluta oss till föredragande departementschefens. På hans hemställan har nämligen Kungl. Maj:t av riksdagen äskat ett belopp av 2,750,000 kr. eller allenast 250,000 kr. mera än det belopp, som är anvisat å årets riksstat. Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda en minskning av det belopp, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt, med ej mindre än 750,000 kronor. Det är också med tvekan, som departementschefen har ansett sig nödsakad att göra denna hemställan.

Förutom de skäl av mera allmän natur, som redan anförts för ett väsentligt högre anslag till det ändamål, varom här är fråga, kan läggas ett av något annan innebörd. Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning i ämnet framgår, att alla planer och dem åtföljande kostnadsförslag äro underkastade dubbelarbete. Anledningen är, att så lång

tid förflyten emellan det ursprungliga förslaget uppgörande och dess utförande, att det vid sistnämnda tidpunkt är föråldrat och sålunda ej kan läggas till grund för arbetets utförande. Den anordningen innebär uppenbarligen ett slöseri med dyrbar mänsklig arbetskraft och bör undvikas.

Om man utgår från att det för varje år tillgängliga anslaget icke blott bör motsvara den årliga tillströmningen av nya ansökningar om statsbidrag till vägföretag, utan även bör möjliggöra en fortgående minskning i bristen å disponibla medel, så synes det oss, att anslaget för år 1918 icke bör sättas lägre än 5 miljoner kronor.

På grund av det anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen må till bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1918 anvisa ett anslag av 5,000,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1917.

S. H. Kvarnzelius.

Alfred Petersson.

K. G. Karlsson.

Jacob Larsson.

F. Holmquist.

Nils Alexanderson.

Lars Olsson.

Mauritz Hellberg.

Carl Ekman.

Förteckning

över

s. k. vilande planer till vägföretag,

för vilka den 1 januari 1917 ansökningar voro inneliggande hos kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med begäran om anslag ur vägbyggnadsfonden.

L ä n.	Antal inneliggande förslag.	Beräknad kostnad. Kronor.	Väglängd meter.
1) Stockholms	13	512,300	65,857
2) Uppsala	3	121,400	22,630
3) Södermanlands	19	500,120	97,874
4) Östergötlands	23	1,556,115	242,521
5) Jönköpings	26	1,042,416	190,080
6) Kronobergs	5	167,750	29,309
7) Kalmar	13	1,170,130	167,282
8) Gottlands	—	—	—
9) Blekinge	4	469,670	54,975
10) Kristianstads	8	246,395	23,301
11) Malmöhus	10	331,080	22,124
12) Hallands	13	821,120	97,028
13) Göteborgs och Bohus	38	2,439,770	325,523
14) Älvsborgs	44	1,949,980	317,833
15) Skaraborgs	23	963,435	152,205
16) Värmlands	32	1,103,296	253,720
17) Örebro	6	163,950	23,010
18) Västmanlands	7	171,350	30,815
19) Kopparbergs	9	474,400	46,772
20) Gävleborgs	4	314,300	34,363
21) Västernorrlands	16	1,597,900	206,456
22) Jämtlands	22	2,073,900	321,083
23) Västerbottens	32	3,879,679	561,918
24) Norrbottens	8	989,080	123,335
Summa	378	23,059,536	3,410,014

Beräknad kostnad för en längdmeter omlagd eller nyanlagd väg har i medeltal för hela landet varit under år 1911 kr. 6,66

» » 1912 » 6,07

» » 1913 » 6,93

» » 1914 » 7,57

» » 1915 » 6,93